

SZÉKESFEHÉRVÁR

www.turizmus.szekesfehervar.hu

Herma sv. Stjepana, 1777.

KRALJEVSKI PRIJEM

Sekešfehervar spada među najstarije mađarske gradove, a izgrađen je na vrhovima uzvišenja, iznad teško pristupačnog i lako branjivog močvarskog područja, tik uz raskrižje starih putova. Vladar Geza je na ovom povoljnom strategijskom položaju, kao preteču današnjeg grada Sekešfehervara, oko 997. g. utemeljio sjedište svoje uprave. Isto na ovom mjestu dao je sagraditi **prvu mađarsku kamenu građevinu** (3), crkvu, koja mu je poslužila i kao pogrebno mjesto. Vrata Sekešfehervara koja su na grbu grada širom otvorena, i dan danas stoje otvorena za sve posjetioci! Grad je postao osobito značajno središte za vrijeme sv. Stjepana, koji je na ovom mjestu dao izgraditi svoju osobnu crkvu, kaptolsku crkvu Blažene Djevice Marije, koja će potom postati krunidbenom.

Sekešfehervar je **grad sv. Stjepana**, budući da mu je on

dao titulu slobodnog kraljevskog grada, i sve povlastice koje uz to idu. U našem je gradu je pokopan i naš kralj, utemeljitelj države, ovdje mu se rodio i sin, Imre. Ovdje je smješteno kraljevo prijestolje, riznica i državna arhiva, čuvani krunidbeni predmeti (lat.regalia). Sukladno srednjovjekovnom običajnom pravu, legitimnost kraljevske vlasti određivala su tri značajna momenta: krunidba u Sekešfehervaru, koju vrši nadbiskup iz Estergoma, i koja se vrši krunom kralja sv. Stjepana. Ovdje su nam okrunjena 43 kralja, a osim sv. Stjepana, još su osam kraljeva dinastije Arpad i sedam kraljeva mješovitih dinastija, izabrali su krunidbenu crkvu u Sekešfehervaru za mjesto njihovog vječnog počinka.

Danas smo u mogućnosti vidjeti samo ruševine građevine čije su dimenzije nekada i u europskom pogledu bile vrijedne pozornosti. **Vrt sa ruševinama** (8) u središtu grada vraća nas u srednjovjekovna vremena i slavi nekadašnji krunidbeni grad. U mauzoleju koji pripada Vrtu sa ruševinama nalazi se isklesani i bogato ukrašeni sarkofag izrađen povodom proglašenja blaženim sv. Stjepana, odnosno zidna slika Aba-Novák Vilmos-na temu Svete desnice i Svete krune. **Biskupska palača** (9) pokraj ruševina starog grada izgrađena je od kamena nekadašnje krunidbene crkve. Budući da je gradnja trajala više od

SEKEŠFEHERVAR KRALJEVSKI GRAD

Osnutak grada: 972.g. vladar Géza je ovdje utemeljio sjedište svoje uprave

Položaj grada: na strateškom mjestu, duž raskrižja suhoputnih putova, u Zadunavlju, Srednje-zadunavskoj regiji, na polovici puta između Budimpešte i jezera Balaton. Iz smjera Budimpešte pristup je moguć sa glavne ceste br.7, odnosno s autoceste M7. I u naše vrijeme grad predstavlja značajno prometno čvorište u cestovnom i željezničkom prometu. Središte županije Fejer sa titulom županijskog glavnog grada.

Osnovna površina: 170,89 km²

Broj stanovnika: 102 035

Podrijetlo imena grada: postoje dva objašnjenja za naziv grada Fehervar. Prema prvom, naziv dolazi od počasnog pridjevka imenu „Fehér“, sa kojim se susrećemo u kronikama kod pojedinih članova vladalačkog doma (npr.: I. András), drugo se pak objašnjenje vezuje za sastavne kamene elemente ili bijele zidove rane kraljevske tvrđave koju je dao sagraditi vladar Geza. A značenje predstava Székes koji je kasnije dodat na nastavak Fehérvár znači: „sjedište kraljevske uprave“.

Državne jabuke

20 godina, na pretežito baroknoj građevini pojavljuju se i ukrasni elementi rokoka. U središtu trga Városház (Gradska kuća) natpis „**Državne jabuke**“ (10) oglašava to čime se diče žitelji ovog grada: grad Fehervar milošću kralja sv. Stjepana postaje slobodan kraljevski grad.

Svjetovalne građevine su te koje vjerno odražavaju ciklus razaranja i ponovnog rađanja. Ogromne tornjeve **biskupske katedrale** (4) dao je sagraditi još kralj Bela IV. Kasnije je ovdje brižno čuvan **relikvijar sa komadom lubanje svetog kralja Stjepana**, koji se u današnje vrijeme skupa s ostalim crkvenim blagom može vidjeti u **Muzeju sekešhehervarske biskupije** (11).

Donji dio crkve (5) skupa sa grobnicom III. Béla-e i njegove supruge, Antiochiai Anna-e, pokrivenom mramornom i njihovim truplima oslikanom pločom, također potječe iz srednjeg vijeka. Posjetio, ljubitelji ostvarenja virtuoznih i raznovrsnih oblika kasnobarokne likovne umjetnosti,

obavezno trebaju posjetiti **Bogoslovnu** (1) i **Cistercitsku crkvu** (16). Bit će prosto očarani nebeskim vizijama Maulbertscha na stropovima Bogoslovne crkve izvanredne čipkaste finoće i bisernog sjaja, a isto tako u srednjoj Europi jedinstvenim isklesanim namještajim sakristije Cistercitske crkve.

■ BOGAT KULTUROLOŠKI ŽIVOT

Nakon pustošenja od strane Turaka, Sekešfehervar svoj novi procvat doživljava u 18-19. stoljeću. Središte grada je očuvalo srednjovjekovnu strukturu ulica, a njezini ukrasi su postali: crkve u baroknom stilu, kao i zgrade i palače u stilu rokoko i kasnobaroknog klasicizma. Među njegovim zidinama je cvjetalo školovanje, kao i duhovni i kulturološki život. Tu je sagrađeno prvo kazalište kružnog tlocrta u zemlji, **kazalište Vörösmarty** (19). Iznimno bogatstvo

Park - ruševine srednjovjekovnih zidova

Bogata povijesna ponuda

Ostaci starog kazališta
„Vörösmarty“

Galeria Miejska

kulturološkog života osjetit će i sadašnji posjetitelj grada. Sekešfehervar i danas posjeduje jedinstvenu kolekciju muzejskih vrijednosti, likovnih djela i antikvarnih rijetkosti. Posjetitelj u njemu može otkriti kamene spomenike iz rimskog doba, sarkofage, opeku sa oznakama i inicijalima (izložbeni prostori [Muzeja kralja Sv. Stjepana](#) [17]), likovna djela ([Gradska galerija](#) [14], [Galerija Csók István](#) [15], [Nova mađarska galerija](#) [2]), ili pak kolekciju pomno izrađenih lutaka od porculana ([Muzej igračkaka](#) [13]). Kulturne manifestacije u svakom godišnjem dobu pružaju uzbudljive programe, programe visoke razine!

Dvije nedavno dovršene rekonstrukcije kulturno-povijesnih spomenika u središtu grada podsjećaju na poznate ugođaje građanskog Fehervara. [Kuća Hiemer-Font-Caraiffa-ovih](#) (12) na Trgu Gradske kuće jeste barokni kompleks iznimne vrijednosti koga čine tri zgrade, čija je potpuna rekonstrukcija dovršena 2011-te godine. Pravi kuriozitet grada Sekešfehervar predstavlja kupalište sa patinom prošlosti - secesijska zgrada, [kulturno-povijesni spomenik -Arpad](#) (7), i ekskluzivni okoliš.

■ VREMEPLOV

Jedinstveni, povijesni i živahan ugođaj Sekešfehervara krije se u velikom broju impozantnih, građenih i „neoklasičnih“ detalja. Prolazeći gradom, put nas vodi pored predivnih baroknih crkava, dojmljivih stambenih kuća sa kutnim baroknim balkonom i impozantnih zgrada u klasicističkom stilu, a povremeno nailazimo na ostatke srednjevjekovnih zidina ili zgrada. „Informiranim“ promatranjem velikog broja na javnim površinama bravurozno smještenih spomenika, bit ćemo u stanju doživjeti cjelokupnu povijest u više navrata uništenog grada. Vrijedi skrenuti sa Glavne ulice i otkriti ugođaj sporednih ulica i zatvorenih dvorova, koji nudi putovanje kroz vijekove. Satovi imaju istaknutu ulogu u životu grada: na [Cvjetnom satu](#) (18) brojke na brojčaniku okružene cvijećem predivnih boja pokazuju točno vrijeme, na [Satu igara](#) (6) od 10 sati prije podne svaka dva sata se uz zvuke čudesne glazbe pojavljuju poznati likovi mađarske povijesti i simbolični likovi.

U središtu grada odmor će vam osigurati sjenoviti parkovi i jezera, a tu su i druge atrakcije, bilo da je riječ o [milenijskom](#)

Satu igara

Muzej igračkaka

glazbenom paviljonu (20), ili o glazbenom bunaru, iz kojeg izvire ljekovita voda. U stambenom dijelu predgrađa, pored Rudničkog jezera čuveno „jezero samoubojica“ privlači pozornost zaljubljenika divljih krajolika. Nedaleko odavde, u prigradskom području, nalazi si spomenik Zlatnom pečatu, na mjestu njegovog proglašenja godine 1222., koji služi i kao vidikovac. Najneobičnija građevina grada je utvrđenje Bory (21). Ova romantična tvrđava iz 20. stoljeća djelo je graditelja i kipara Jenő Bory-ja. Gradio ju je vlastoručno temeljem vlastitih projekata tijekom 26 godina, sve do svoje smrti, kao spomen na ljubav prema svojoj supruzi, likovnoj umjetnici. Pored velikog broja umjetničkih djela ovog bračnog para, u galeriji se može vidjeti i njihova zbirka umjetnina velike vrijednosti.

GRAD ŠAMPIONA

Nakon drugog svjetskog rata Sekešfehervar je izrastao u jedan od najznačajnijih sportskih gradova u državi.

Sekešfehervar u četiri ekipna sporta ima svoje predstavnike u prvoj ligi, u sezoni 2010/2011 sportaši na koje smo vrlo ponosni osvojili su 2 zlatna i jedno srebrno odličje: nogometni tim Videoton FC i Sapa Fehérvár AV hokejaški klub su bili prvaci države, srebrnu medalju je osvojio muški košarkaški klub Alba Fehérvár, dok je ženska ekipa rukometnog kluba Fehérvár KC zauzela 5. mjesto na tabeli. A ima i brojnih istaknutih pojedinaca: Zsuzsa Vörös, petobojka Alba Volán-Bericap SC je olimpijska pobjednica našega grada, dva naša hokejaša europske klase su članovi Dvorane velikana, Hall of Fame-a u Torontu. Među suvenirima velikana sportske scene nalazimo dres Gabora Ocskay-ja , koji je tragično preminuo godine 2009., i reket Kristijana Palkovicsa. Pored toga ponosimo se takvim trenucima sportske povijesti, kao što su finale Kupa UEFA godine 1985., u kojem je naš nogometni klub „Vidi“ vodio nezaboravnu bitku sa Real Madridom.

Kod nas uvijek možete računati na utakmice sa povišenim raspoloženjem! To nemojte propustiti!

TURISTIČKI URED I PRODAVAONICA SUVENIRA „FEHÉRVÁRI“

Usluge posredovanja: smještaj, turistički vodiči i usluge prevođenja • Izrada turističkih ponuda • Suvenirni

Székesfehérvár, Oskola u. 2-4. • Telefono: 00 36 22 537 261 • 00 36 22 537 603 • Fax: 00 36 22 340 330

Email: szekesfehervar@tourinform.hu • www.szekesfehervar.hu

Održavatelj: Neprofitna turistička udruuga (d.o.o.) g.Székesfehérvára